

Sygn. akt VI ACa 1880/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Małgorzata Kuracka (spr.)

Sędziowie: SA – Beata Waś

SA – Krzysztof Tucharz

Protokolant: – Lidia Ronkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. Z.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 26 września 2013 r., sygn. akt XXV C 552/13

oddala apelację.

Sygn. akt VI A Ca 1880/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 kwietnia 2013 r. M. Z., wniósł o zapłatę przez Towarzystwo (...) S.A. w W. kwoty 120.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 25 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za zerwanie więzi rodzinnych z żoną J. Z., a nadto o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. wnosił o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 26 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 75.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 29 września 2012 r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.356,37 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3), nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 3.750 zł tytułem pokrycia części kosztów sądowych, od obowiązku uiszczenia których powód został zwolniony (pkt 4), nie obciążył powoda kosztami procesu w pozostałym zakresie (pkt 5).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

W dniu 28 stycznia 2005 r. w wypadku komunikacyjnym zginęła żona powoda J. Z.. Sprawcą tego wypadku była A. K. kierująca pojazdem marki M.. Posiadacz tego pojazdu posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone ruchem pojazdu na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z Towarzystwem (...) S.A. w W.. Zmarła nie przyczyniła się w żadnym zakresie do powstania szkody, w szczególności prawidłowo poruszała się na przejściu dla pieszych i nie posiadała w organizmie zawartości alkoholu lub substancji odurzającej. Śmierć żony była dla powoda tragedią, przygnębiła go i spowodowała załamanie psychiczne. Poczul ogromną pustkę i osamotnienie, a cierpienia psychiczne spowodowane śmiercią żony przełożyły się na osłabienie aktywności życiowej powoda. J. Z. w dacie wypadku miała 41 lat a jej małżonek lat 55, oboje tworzyli związek małżeński od października 1993 roku. Małżonkowie posiadali jedno dziecko - syna M. w wieku 11 lat.

Powód był bardzo emocjonalnie związany z żoną, byli szczęśliwym małżeństwem. Nadal bardzo brakuje mu żony, do chwili obecnej nie może pogodzić się z jej śmiercią. Niespodziewana śmierć żony zburzyła stabilną i bardzo dobrą pod względem emocjonalnym sytuacją życiową powoda. Małżonkowie mieli wspólne plany zawodowe i rodzinne, planowali posiadanie kolejnego dziecka - córki. Śmierć J. Z. spowodowała też znaczne ujemne przeżycia psychiczne powoda. Powód nie był w stanie pogodzić obowiązków domowych i zawodowych, na okres 2 lat popadł w alkoholizm, co doprowadziło do ograniczenia mu władzy rodzicielskiej nad synem, który trafił do rodziny zastępczej. Aktualnie od 2010 r. powód nie ma problemów z alkoholem i od dnia uzyskania przez syna pełnoletniości obaj zamieszkują razem utrzymując bardzo dobre relacje rodzinne. Powód zgłosił pozwanemu ubezpieczycielowi roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia w trybie przedprocesowym w piśmie z dnia 25 sierpnia 2012 r., które zostało doręczone pozwanemu w dniu 28 sierpnia 2012 r. Wnosił o zapłatę kwoty 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., pozwany nie uwzględnił jednak żądania.

Sąd I instancji oddalił wniosek dowodowy strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy o sygn. XXV C 583/06 Sądu Okręgowego w Warszawie, w ramach której powód dochodził uprzednio od pozwanego roszczeń z tytułu odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej i z tytułu kosztów pogrzebu żony, wskazując, iż przeprowadzenie tego dowodu nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Skoro bowiem powód w niniejszej sprawie domaga się zapłaty z tytułu zupełnie innego roszczenia, a mianowicie z tytułu zadośćuczynienia, to wysokość przyznanych powodowi dotychczas świadczeń z tytułu innych roszczeń nie miała wpływu na ocenę roszczenia stanowiącego przedmiot niniejszego sporu. Sąd Okręgowy wskazał też, że okoliczności dotyczące wyniku wskazanej sprawy sądowej mają charakter bezsporny i wynikają z dokumentów przedstawionych przez stronę pozwaną.

Wskazując na powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego powództwo w zakresie należności głównej i należności ubocznych zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności mając na względzie, iż w niniejszej sprawie sporna była zasada odpowiedzialności pozwanego względem powoda za szkodę niemajątkową, której źródłem jest śmierć żony powoda, a także wysokość zadośćuczynienia, Sąd I instancji powołał się na dyspozycję art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Przyjął bowiem, że utrata więzi rodzinnych na skutek zgonu osoby bliskiej powodowi /żony/ może być potraktowana jako naruszenie dobra osobistego.

Odwołując się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, Sąd I instancji wskazał, iż bez znaczenia dla oceny zasadności żądania pozwu była okoliczność, iż w dniu 3 sierpnia 2008 r. przepis art. 446 k.c. został zmieniony przez dodanie § 4, zgodnie z którym sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego, którego śmierć nastąpiła wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przyznając rację pozwanemu, iż poprzednio obowiązujący stan prawny nie dawał wprost podstawy dla przyznania członkom rodziny zmarłego tego zadośćuczynienia, Sąd Okręgowy wyjaśnił, że po wejściu w życie z dniem 23 sierpnia 1996 r. przepisu art. 448 k.c. to właśnie ten przepis stanowił podstawę ochrony odrębnego dobra osobistego, jakim jest bliska relacja pomiędzy zmarłym a osobą mu najbliższą.

Sąd Okręgowy podzielił przy tym stanowisko, iż dodanie § 4 do art. 446 k.c. nie zmieniło oceny zakresu zastosowania przepisu art. 448 k.c. Wskazał też, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2010 r., III CZP 76/10, dopuścił możliwość, przyznania najbliższemu członkowi rodziny zmarłego na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce także i przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Art. 446 § 4 k.c. ma natomiast zastosowanie wyłącznie do sytuacji, w której czyn niedozwolony popełniony został po dniu 3 sierpnia 2008 roku. Wskazał też, że przepis ten nie uchylił art. 448 k.c., a jego dodanie było wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny.

Sąd I instancji zaznaczył, iż powyższe stanowisko znalazło potwierdzenie w kolejnych orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10 oraz z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 521/10, a także w uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11. W konsekwencji, przyjął, iż śmierć osoby najbliższej może powodować naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym, rodzi bowiem ból, cierpienie i poczucie krzywdy i osoba ta może na podstawie art. 448 k.c. dochodzić naprawienia własnej krzywdy związanej z zerwaniem więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych.

Sąd Okręgowy miał przy tym na względzie, iż pozwany jako ubezpieczyciel ponosi na podstawie art. 822 k.c. wobec powoda pełną odpowiedzialność za wszelkie szkody powstałe na skutek zachowania się sprawcy wypadku komunikacyjnego z dnia 28 stycznia 2005 r. w którego wyniku śmierć poniosła żona powoda, a powyższą zasadę potwierdza szczegółowa regulacja prawna zawarta w treści art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK.

Wskazując na powyższe Sąd Okręgowy stwierdził następnie, iż zostały zrealizowane wszystkie przesłanki uzasadniające zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty pieniężnej z tego tytułu, przy czym w mniejszym zakresie niż wynika to z żądania powoda, a mianowicie w kwocie 75.000 zł.

Uzasadniając wysokość przyznanego zadośćuczynienia, Sąd I instancji miał na względzie, że powód jako małżonek należy do najbliższych członków rodziny zmarłej J. Z., a śmierć żony spowodowała u powoda znaczne ujemne przeżycia, przygnębiła go, powodując załamanie psychiczne. Wskazał też, że z uwagi na wiek zmarłej oraz powoda, gdyby nie przedmiotowy delikt, powód miał potencjalnie długą perspektywę na utrzymywanie dalszych relacji rodzinnych z żoną. Zdaniem Sądu Okręgowego przyznana kwota pozwoli na osiągnięcie celu zadośćuczynienia z art. 448 k.c., czyli zrekompensowanie powodowi uszczerbku o charakterze niemajątkowym, a jednocześnie zadośćuczynienie to jest utrzymane w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stale rosnącej stopie życiowej społeczeństwa. Natomiast w pozostałym zakresie, uznając żadaną przez powoda kwotę jako zbyt wygórowaną, Sąd I instancji powództwo oddalił.

Jako podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania odsetek ustawowych od kwoty przyznanej powodowi tytułem zadośćuczynienia, Sąd I instancji wskazał art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i art. 817 k.c. Przyznając powodowi odsetki ustawowe od dnia 29 września 2012 r., Sąd miał na względzie, że już w piśmie skierowanym do ubezpieczyciela w postępowaniu likwidacyjnym przed wszczęciem niniejszego procesu, które wpłynęło do niego w dniu 28 sierpnia 2012 roku powód domagał się zadośćuczynienia w kwocie 120.000 zł. Roszczenie o zapłatę było zatem wymagalne jeszcze przed wniesieniem pozwu, tym samym powodowi stosownie do dyspozycji art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r., o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, należały się odsetki ustawowe od kwoty 75.000 zł od dnia 29 września 2012 roku. Oddaleniu podlegało natomiast powództwo w zakresie roszczeń o zadośćuczynienie w tej części w jakiej powód domagał się odsetek ustawowych od dnia poprzedzającego dzień 29 września 2012 roku.

Mając na uwadze wynik procesu, rozstrzygając o jego kosztach Sąd I instancji dokonał ich stosunkowego rozliczenia.

Apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości, złożył pozwany, który zarzucił:

a) naruszenie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., poprzez uznanie, iż powód doznał wskutek wypadku z dnia 28 stycznia 2005 r. krzywdy w postaci naruszenia jego dobra osobistego do życia w pełnej rodzinie;

b) naruszenie art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 r., o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.), poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż ubezpieczyciel OC ponosi odpowiedzialności z tytułu naruszenia dobra osobistego powoda;

c) naruszenie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., poprzez orzeczenie co do roszczeń powoda, które zostały już prawomocnie osądzone;

d) naruszenie art. 227 k.p.c., poprzez nie przeprowadzenie dowodu z akt sprawy o sygn. akt XXV C 583/06 Sądu Okręgowego w Warszawie, której przedmiotem było rozpatrzenie przez Sąd roszczeń powoda po śmierci żony, co doprowadziło do braku możliwości oceny, czy okoliczności faktyczne podnoszone w niniejszej sprawie nie zostały już prawomocnie rozstrzygnięte w w/w sprawie;

e) naruszenie art. 817 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r., o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż odsetki za opóźnienie od przyznanej kwoty zadośćuczynienia liczy się nie od dnia wyrokowania, a od dnia, po upływie 30 dni od daty otrzymania przez ubezpieczyciela zawiadomienia o wypadku/zgłoszenia roszczenia.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie kosztów postępowania, według norm przepisanych, ewentualnie natomiast wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przejmuje jako własne, jako bezsporne nie były one zresztą przez skarżącego kwestionowane. Wbrew zarzutom apelacji Sąd Apelacyjny podzielił również dokonaną przez Sąd I instancji ocenę prawną zasadności żądań pozwu, zarówno co do przyjętej podstawy prawnej odpowiedzialności pozwanego, jak też odnośnie wysokości przyznanego powodowi zadośćuczynienia, a także daty zasądzenia odsetek.

Odnosząc się do w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. z uwagi na przyjęcie, że powód doznał wskutek wypadku z dnia 28 stycznia 2005 r. krzywdy w postaci naruszenia jego dobra osobistego do życia w pełnej rodzinie, wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie, mając w szczególności na względzie ugruntowane w tej kwestii orzecznictwo Sądu Najwyższego, nie znalazł podstaw by w okolicznościach niniejszej sprawy odmówić powodowi możliwości dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć żony w oparciu o przepisy wymienione przepisy.

Pogląd o dopuszczalności dochodzenia przez członka rodziny ofiary wypadku zaistniałego przed dniem 4 sierpnia 2008 r. zadośćuczynienia na zasadzie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest powszechnie akceptowany w doktrynie i judykaturze. Katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty i dotyczy wartości niematerialnych związanych z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, uznawanych za doniosłe i zasługujących na ochronę. Wśród tych dóbr wymienia się tradycję rodzinną, pamięć o osobie zmarłej, więzi rodzinne, etc. Przejawem tych ostatnich jest niewątpliwie związek emocjonalny istniejący między członkami rodziny / w niniejszej sprawie między małżonkami/ i kultywowany nie tylko między osobami blisko spokrewnionymi, ale również dalszymi krewnymi. Intensywność tych relacji ma charakter indywidualny i powinna być badana przez Sąd

z uwzględnieniem specyficznych okoliczności danej sprawy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10).

W świetle powołanego w treści zaskarżonego uzasadnienia orzecznictwa Sądu Najwyższego, bezzasadnie podnosi też skarżący, iż stan prawny istniejący w dniu śmierci małżonki powoda, tj. w dniu 28 stycznia 2005 r. nie uzasadniał i w dalszym ciągu nie uzasadnia roszczeń tego rodzaju /o zadośćuczynienie/. Eksponowana przez skarżącego okoliczność dodania do art. 446 k.c. § 4 stanowiącego podstawę przyznawania najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, który to przepis wszedł w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r., oraz brak przepisów intertemporalnych, nie oznacza bowiem, iż w obowiązującym uprzednio stanie prawnym aspekt psychiczny nie był brany pod uwagę.

Potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 wskazując jednoznacznie, że możliwe jest przyznanie najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Chociaż dodanie § 4 do art. 446 k.c. wywołało wątpliwości odnośnie do relacji tego przepisu i art. 448 k.c., nie mniej jednak jak wskazał Sąd Najwyższy art. 446 § 4 k.c. znajduje zastosowanie wyłącznie do sytuacji, w której czyn niedozwolony popełniony został po dniu 3 sierpnia 2008 r. Przepis ten nie uchylił art. 448 k.c., jego dodanie było natomiast wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny. Stanowisko to potwierdzone zostało następnie w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10 oraz z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 521/10, które to stanowisko Sąd Apelacyjny w obecnym składzie podziela.

Uzasadnienia dla braku możliwości poszukiwania podstawy prawnej roszczenia powoda we wskazanym w pozwie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. nie mogły stanowić również powoływane przez skarżącego motywy wprowadzenia zmiany stanu prawnego /wprowadzenia art. 446 § 4 k.c./ wynikające z uzasadnienia do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny z dnia 30 maja 2008 r. (Dz. U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731), skoro jak zauważyć należy powołane w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku orzecznictwo Sądu Najwyższego jest z daty już po wejściu w życie art. 446 § 4 k.c., tj. po dniu 3 sierpnia 2008 r.

Wbrew stanowisku apelującego, również art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. O ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - w brzmieniu sprzed dnia 11.02.2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20.12.2012 r., III CZP 93/12). Bezzasadnie podnosi w tym zakresie skarżący, że odpowiedzialność powyższa została ograniczona do odszkodowania, nie obejmuje zaś zadośćuczynienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego odszkodowanie o którym mowa w przedmiotowym przepisie należy bowiem rozumieć szeroko - jako obejmujące rekompensatę tak materialnej jak i niematerialnej szkody/krzywdy/ uprawnionego.

Również wysokość przyznanego powodowi zadośćuczynienia, Sąd Apelacyjny uznał za odpowiednią. Sąd I instancji wziął pod uwagę rozmiar doznanej przez niego krzywdy, a zwłaszcza stopień i czas trwania cierpień psychicznych powoda. Prawidłowo również przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę Sąd I instancji powołał się na potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, a także okoliczność nie może ona prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia. Mając zatem na względzie, że ustalenie wysokości należnego zadośćuczynienia ustawodawca pozostawił uznaniu sędziowskiemu /dopiero zatem rażące naruszenie art. 448 k.c. uzasadnia ingerencję Sądu Odwoławczego w zakresie wysokości ustalonego zadośćuczynienia/, wskazując jedynie, że ma to być kwota odpowiednia do doznanej krzywdy ocenianej indywidualnie w każdym przypadku, Sąd Apelacyjny uznał, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy, kwota 75.000 zł w odpowiednim stopniu pozwoli zrekompensować doznaną krzywdę w związku ze śmiercią żony.

Niezasadne okazały się również zarzuty naruszenia art. 227 k.p.c. oraz art. 199§ 1pkt.2 k.p.c. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak bowiem podstaw dla czynionej przez pozwanego konstatacji, iż roszczenie powoda będące przedmiotem niniejszego procesu zostało już prawomocnie osądzone.

Trafnie Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy pozwanego o przeprowadzenie dowodu akt sprawy akt XXV C 583/06 Sądu Okręgowego w Warszawie, której przedmiotem było rozpatrzenie przez Sąd roszczeń powoda po śmierci żony, jako nieprzydatny w niniejszej sprawie, wskazując, że wysokość przyznanych dotychczas świadczeń nie ma wpływu na ocenę roszczenia stanowiącego przedmiot niniejszego procesu.

Powyższe potwierdzają dołączone do akt niniejszej sprawy kserokopie dokumentów ze sprawy XXV C 583/06 pozwalające stwierdzić, iż w wymienionej sprawie powód dochodził w swoim imieniu oraz na rzecz syna wyłącznie roszczeń z tytułu renty oraz z tytułu odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej. Ponadto zauważyć należy, iż w wymienionej sprawie nie został wydany wyrok, została ona natomiast zakończona na skutek zawartej pomiędzy stronami ugody przed mediatorem /k. 142/, której przedmiot stanowiły roszczenia z tytułu odszkodowania powoda i syna oraz renty powoda oraz następnie ugody sądowej, co do renty syna /aspekt majątkowy/. Brak tym samym podstawy dla twierdzeń, że przedmiotowa ugoda mediacyjna swoim zakresem obejmowała również roszczenia niemajątkowe – o zadośćuczynienie. Szczególnie, że jak wskazuje sam skarżący brak było wówczas przepisu art. 446 § 4 k.c., a wywiedzione przez powoda wówczas roszczenia, znajdujące oparcie w dyspozycji art. 446 § 3 k.c., oceniane mogły być jedynie przez strony /zawierające ugode/ w kontekście pogorszenia sytuacji życiowej powoda /aspektu majątkowego/, w związku ze śmiercią żony, bez uwzględnienia cierpień psychicznych.

Bezasadnie zarzuca też skarżący błędne przyjęcie przez Sąd I instancji daty zasądzenia odsetek od kwoty przyznanego powodowi zadośćuczynienia, tj. naruszenie art. 817 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r., o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, w związku z przyjęciem, iż odsetki za opóźnienie od przyznanej kwoty zadośćuczynienia liczy się nie od dnia wyrokowania, a od dnia, po upływie 30 dni od daty otrzymania przez ubezpieczyciela zawiadomienia o wypadku/zgłoszenia/ roszczenia.

Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że w razie wyrządzenia krzywdy czynem niedozwolonym odsetki należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia przezeń roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia. Zgodnie z art. 455 k.c. w tej bowiem chwili staje się wymagalny obowiązek sprawcy szkody do spełnienia świadczenia. Termin spełnienia świadczenia przez dłużnika powinien być „niezwłoczny” rozumiany jako „realny”, to jest taki, w którym dłużnik przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności sprawy będzie w stanie dokonać zapłaty.

Należy też mieć na uwadze, iż obecnie funkcja odszkodowawcza odsetek przeważa nad ich funkcją waloryzacyjną. W tej sytuacji zasądzenie odsetek od daty wyrokowania prowadziłyby w istocie do ich umorzenia za okres sprzed daty wyroku i stanowiło nieuzasadnione uprzywilejowanie dłużnika /pozwanego/, skłaniając go niekiedy do jak najdłuższego zwlekania z opóźnionym świadczeniem pieniężnym, w oczekiwaniu na orzeczenia sądu znoszące obowiązek zapłaty odsetek za wcześniejszy okres (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 października 2011 r., VI ACA 247/11, a także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1970 r., II PR 257/70, z dnia 12 lipca 2002 r., V CKN 1114/00, z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09).

Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaratoryjny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 266/06, z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09).

W świetle powyższego zasadnie przyjął Sąd Okręgowy, że odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia powinny być zasądzone od dnia w którym zobowiązany ma zadośćuczynienie zapłacić. Jeżeli bowiem powód żądał od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wniesienia pozwu, odsetki te powinny być, w świetle powyższych uwag, zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, o ile tylko w toku postępowania zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście się powodowi należała tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia. W rozpoznawanej sprawie, trafnie zatem ocenił Sąd I instancji, że datę tą stanowił, w przypadku ubezpieczyciela, stosownie do dyspozycji art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r., o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, dzień 29 września 2012 r.

Z powyższych przyczyn, wobec niezasadności podniesionych w apelacji zarzutów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.